23/07/2019

Венецијанско мишљење

Протојерej-ставрофор др Велибор Џомић: Спин-почетници изгледа нису имали у виду да је поступак пред Венецијанском комисијом транспарентан, па су прескочили да обзнане да је Нацрт мишљења, који је био припремљен 7. јуна од тројице извјестилаца, „искасапљен“ амандманима које су подносили чланови Венецијанске комисије до суштинске непрепознатљивости.

Студенти прве године Правног факултета, поред осталог, уче да се право ствара и да постоји ради примјене, а да је у процесу примјене права најсложенија фаза тумачења права. Такође, студенти, стичући своја прва правничка знања, уче да тумачење права не припада само правницима. Али, то не значи да је тумачење права од неправника и исправно тумачење. Само неправници могу да користе једну, посве нетачну, констатацију: три правника пет мишљења! Хе, правници, ако су правници, у тумачењу имају само једно мишљење. И то оно стручно!

Тумачење права јесте утврђивање правог, тачног смисла и значења правне норме. А да би се тумачило право, односно да би се дошло до правог, тачног смисла и значења правне норме, правна наука је дефинисала врсте тумачења. И само се уз језичко, логичко, циљно, историјско и систематско тумачење може доћи до циља, тј. до правог смисла и значења правне норме. Једино се тим путем и на тај начин долази до једног и тачног правничког става. Кад право може да тумачи свако, онда то исто важи и за мишљење Венецијанске комисије. Али, и ту постоје нека правила, јер се ради о мишљењу које се односи на садржину предлога општег правног акта. Није спорно да тај садржај конзумира свако ко га интересује, али то не значи да

свако има право да мијења смисао тог сложеног, слојевитог и захтјевног правничког текста.

Мишљење или Устав

Током претходних седмица и дана свашта смо чули и читали поводом мишљења Венецијанске комисије о Предлогу закона о слободи вјероисповијести или увјерења и правном положају вјерских заједницау Црној Гори. Неки су, па још се и зову правницима, мишљењу Венецијанске комисије својим изјавама дали статус правног акта, иако оно то није. И то не било каквог правног акта, него чак и акта који је и изнад Устава Црне Горе! Малтене, не би Скупштина Црне Горе ни имала право да доноси законе да није „венецијанаца“ , односно да ће она тек сада, с мишљењем, моћи да добија законе који ће важити за све!?!

Нећу сада да коментаришем прву информацију из Владиног Бироа за односе са јавношћу 21. јуна да је Венецијанска комисија „позитивно оцијенила“ Предлог закона, а ни ону, такође из Владе, којом је 24. јуна значајно коригована она од 21. јуна. Од тврдње да је Предлог закона „позитивно оцијењен“ дошли смо до тога да само „сматрају да је позитивно оцијењен“. Није за овај текст толико битно ни то што је из Владе накнадно саопштено да Влада није „планирала“ да једнострано врши одузимање вјерских објеката, односно што је у планирању одустала од онога што је написано у чл. 62 и 63 Предлога закона. Није ми јасно зашто се, поводом мишљења из Венеције, јавља Влада која није покренула иницијативу пред Венецијанском комисијом. Није ми јасно ни зашто је Министарство за људска и мањинска права које је покренуло ту иницијативу у тоталној дефанзиви.

Спин-почетници

Овом приликом ћу само о покушајима, посве узалудним, да се медијски релативизује мишљење Венецијанске комисије које је написано веома критички и сугестивно готово до наредбодавности, али не према Влади него према министарству као надлежном државном органу у овом случају.

Изгледа да је најважнији податак био да је мишљење „усвојено са 99% гласова“, а да је „само један члан“ и то онај из Србије био против, а „још један“ и то онај из Босне и Херцеговине, тј. Републике Српске био уздржан. Стварно не знам ко је и како гласао. И није ни битно, јер је мишљење (а не позитивно мишљење) усвојено и обзнањено. Нико се тиме није ни бавио, јер то није ни важно послије усвајања мишљења. Интересантан је пут од 100

посто позитивног мишљења до 99 одсто гласача мишљења у Венецији.

Спин-почетници изгледа нису имали у виду да је поступак пред Венецијанском комисијом транспарентан, па су прескочили да обзнане да је Нацрт мишљења, који је био припремљен 7. јуна од тројице извјестилаца, „искасапљен“ амандманима које су подносили чланови Венецијанске комисије до суштинске непрепознатљивости. Није им било важно то што је било амандмана на четири стране и да је ово мишљење, на неки начин, ушло у историју тог тијела управо по броју пристиглих и усвојених амандмана. Број усвојених амандмана на Нацрт мишљења је био такав и толики да је Секретаријату Венецијанске комисије било потребно скоро три дана да их унесе и коначно објави. Е, зато се од тврдње да је „позитивно мишљење“ дошло до „сматрања да је позитивно“. Објавили су да је у мишљење унијето „правно образложење Владе“ од 17. јуна, што је легитимно, али нису објавили шта је унијето и од других предлагача. Наравно, нису навели ни зашто су, ако је већ све било јасно и позитивно, слали допунско правно образложење у Венецију.

Интерпретација због релативизације

А онда је кренула трапава и правнички незнавена медијска интерпретација једног сложеног и слојевитог, правнички захтјевног текста, а све са циљем да се критике, примједбе, коментари и обавезујућа упутства релативизују до бескраја.

Ових дана сам врло пажљиво читао мишљење Венецијанске комисије, а прије тога сам читао и Нацрт мишљења тројице извјестилаца. Од Нацрта мишљења до Мишљења је, како се види након упоређивања два текста, био дуг и трновит пут. За неке и неочекиван! Мишљење се у најважнијим тачкама драстично разликује од Нацрта мишљења. Зато чуди изјава Жане Филиповић од 19. јула да у „препорукама Венецијанске комисије нема суштинских и крупних промјена“. Одговорно тврдим да само добри познаваоци ове материје и номотехнике могу доследно да унесу препоруке Венецијанске комисије.

То се најбоље види у погледу броја примједби и сугестија у вези чл. 62 и 63 који су, без зазора, у Црној Гори са највиших адреса проглашени кључним одредбама у прелазним и завршним одредбама Предлога закона. Одговорно тврдим да предлагач у Мишљењу није добио ништа више од онога што је сваки субјект права, па и држава, имао и до мишљења из Венеције – право да се, у складу са законским прописима, обрати судској власти и да у судском

поступку докаже неко своје право. Ништа више од тога! И ништа мање од онога што је до сада свакоме, па и држави, стајало на располагању.

Ако је свима до добра и напретка и до новог закона, онда не треба журити. Прво треба испоштовати кључну препоруку о инклузивном дијалогу државе са црквама и вјерским заједницама и кренути из почетка – у складу са правним поретком Црне Горе и Мишљењем Венецијанске комисије.

spc.rs